

Kovács Miklós

Széchenyi István Egyetem Győr

kovacsm@sze.hu

AZ E-LEARNING ALAPÚ TÁVOKTATÁSOS KÉPZÉS TAPASZTALATAI A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEMEN

Bevezetés

A Széchenyi István Egyetemen több szakon e-learning alapú képzés folyik. A 2005/2006-os tanévet követően kérdőíves felmérést végeztünk a gazdaság szakos hallgatók körében. A kutatás elsődleges célja az volt, hogy megismerjük a hallgatók képzéssel kapcsolatos véleményét, és felhasználjuk azt a hallgatók igényeinek jobban megfelelő képzés kialakítása során.

Feltételeztük, hogy az e-learning képzés hallgatói elégedettek ezzel a képzési formával, elsősorban a pontosan megfogalmazott követelmények, az egyéni időbeosztás lehetősége, illetve a személyre szabott tutori segítség miatt.

A vizsgálat módszere

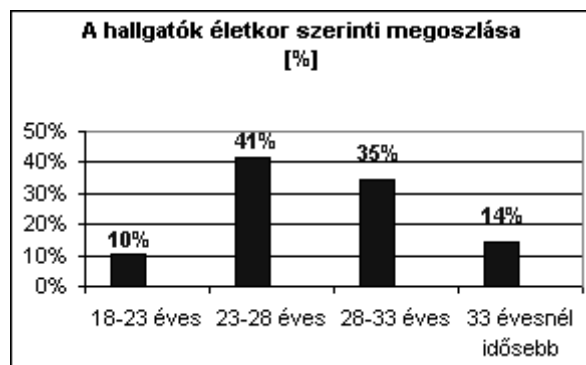
A felmérést anonim kérdőív postai úton való kiküldése, és mellékelt válaszbortétekban való visszaküldés formájában bonyolítottuk le. A kérdőívet összesen 355 hallgatóhoz juttattuk el, közülük 180-an (50,7%) küldték vissza.

A kérdőívek kérdései több vizsgálati szempont köré csoportosíthatók. A bevezető kérdések a hallgatóság összetételét vizsgálják életkor, iskolai végzettség, illetve számítógépes és Internetes ellátottság tekintetében. A többi kérdés a képzés egyes jellemzőivel való elégedettséget méri fel, illetve azokat az indokokat vizsgálja, amelyek alapján a hallgatók az e-learning alapú képzés mellett döntöttek.

A vizsgálat eredményei

A hallgatóság összetétele

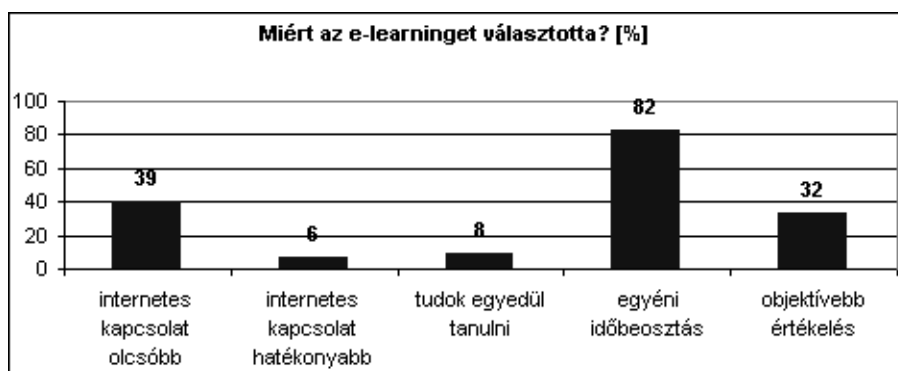
A végzettséget tekintve a hallgatók között az érettségivel rendelkezők aránya 87%, a főiskolát végzettké 9%, felsőfokú végzettséggel 4% rendelkezik. Otthoni számítógépe a hallgatók 96%-ának, otthoni internetes kapcsolata 62%-ának van. A hallgatók 76%-a a 23–33 éves korosztályba tartozik (lásd 6. ábra!).

6. ábra

Az e-learning választásának okai

A hallgatók a beiratkozást megelőzően dönthettek arról, hogy e-learninges, vagy hagyományos levelező formában kívánják tanulmányaikat folytatni. A döntést az e-learningről szóló részletes tájékoztatóval segítettük (feltételezve, hogy a levelező képzési formát a hallgatók ismerik). Az e-learninget választó hallgatóknak öt felsorolt válaszlehetőségből kellett megjelölni azokat az indokokat, amelyek az e-learning melletti döntést motiválták.

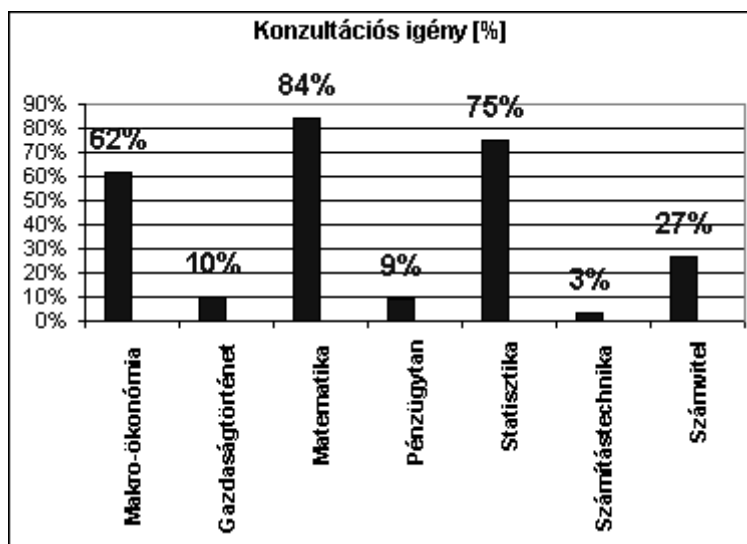

7. ábra

A 7. ábra alapján az egyéni időbeosztás lehetősége volt a legvonzóbb a hallgatók számára. Lényegesen kevesebben jelölték meg az internetes kapcsolattartás (utazáshoz viszonyított) olcsóságát és a számítógépes vizsgák objektívebb (a vizsgáztató tanártól független) értékelését.

Igény a jelenléti konzultációra

Az e-learningben résztvevők számára egyes tárgyakból (nem kötelező) jelenléti konzultációt is szervez az egyetem, félévenként három alkalommal. Ebben az esetben hangsúlyozottan konzultációról, és nem előadásról van szó. Megvizsgáltuk azt, hogy a hallgatók véleménye szerint mely tárgyakból tartanák fontosnak a tutori segítség melletti jelenléti konzultációkat.

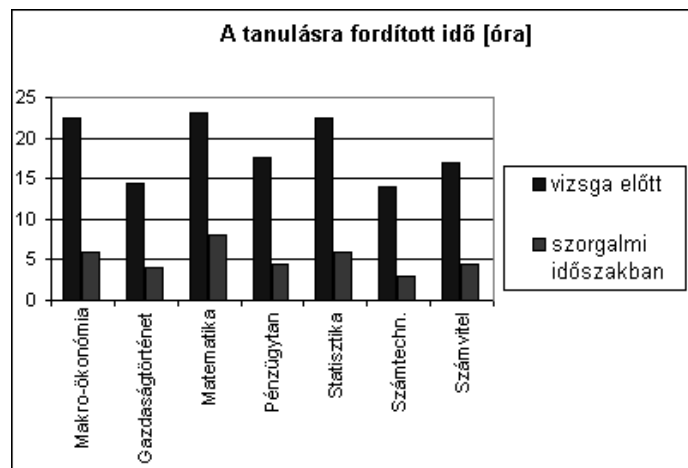

8. ábra

Ahogy az a diagramon is látható, a matematikát, a statisztikát és a makro-ökonómiát jelölték meg a hallgatók „nehéz”, egyedül nem tanulható tárgyként. .

A tanulásra fordított idő

A tanulásra fordított idő tekintetében azt szerettük volna látni, hogy a felkészülésre fordított idő hogyan oszlik meg a szorgalmi időszak és a vizsgaidőszak között. A válaszok elemzése alapján egy-egy tárgy vizsgája előtt a hallgatók átlagosan 18,5 órát fordítottak tanulásra, míg a szorgalmi időszakban hetente átlagosan 5 órát foglalkoztak a tananyagokkal.

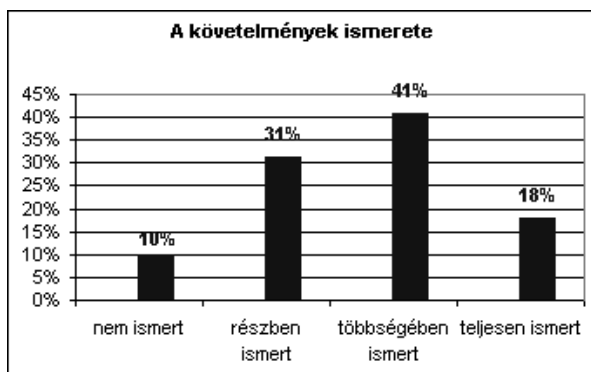

9. ábra

A kapott eredmények megfelelnek a konzultációs igénnyel kapcsolatban tapasztaltaknak: az önállóan nehezen tanulhatónak tartott tárgyakkal foglalkoztak a legtöbbet a hallgatók.

A követelmények ismerete

A képzés fontos részének tekintjük, hogy a hallgatókkal közöljük, mit várunk el tőlük a vizsgán, azaz milyen követelményeknek kell megfelelniük a számonkéréskor. A követelmények ismerete fontosságának megítélését a hallgatók körében is vizsgáltuk. Arra a kérdésre, hogy mennyire tartják fontosnak a vizsgakövetelmények ismeretét, a három válaszlehetőség (nem fontos, fontos, nagyon fontos) közül 96%-os arányban jelölték be a „nagyon fontos” választ. Egyben megvizsgáltuk azt is, hogy a hallgatók saját megítélésük szerint ismerték-e a követelményeket (lásd 10. ábra!).

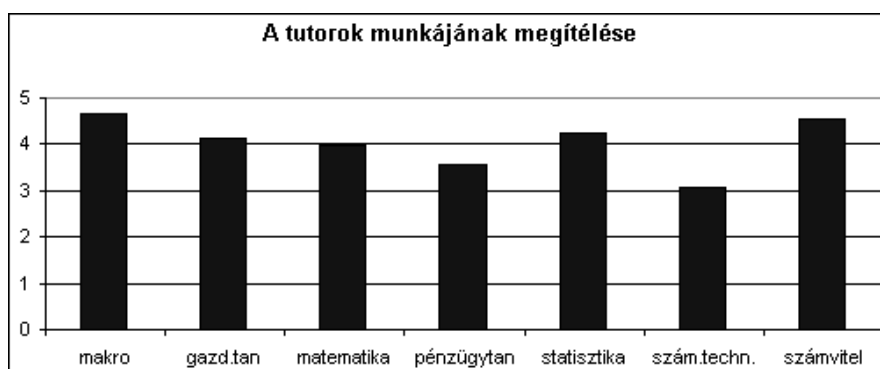

10. ábra

Az eredmény meglepő, mert az e-learninges tanulási útmutatókban minden lecke elején részletes követelmény-ismertetéssel találkozhattak a hallgatók. Tárgyanként vizsgálva statisztikából és számítástechnikából jelentős azoknak a száma, akik úgy ítélték meg, hogy nem ismerték a követelményeket. Ennek indoka valószínűleg az, hogy ebből a két tárgyból komplex feladatok szerepeltek az e-learninges vizsgán, amelyek csak több lecke tananyagának együttes ismerete alapján voltak megoldhatók. Az ilyen feladatokat nem gyakoroltatták megfelelően az e-learninges tanulási útmutatókban található önellenőrző feladatok.

A tutorok munkája

A tutorok munkáját ötfokozatú skálán értékeltettük a hallgatókkal. A válaszokat elemezve az alábbi eredményt kaptuk:

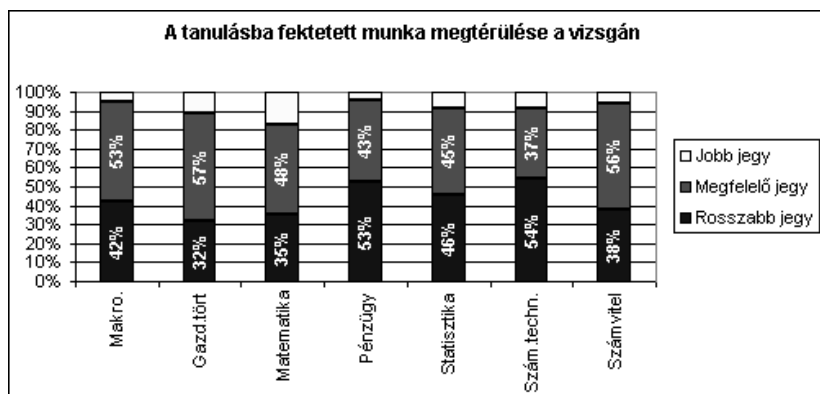

11. ábra

A hallgatók összességében pozitívan értékelték a tutorok munkáját. A kivételt a számítástechnika jelenti, ahol a tutor tevékenysége csak közepesnél alig jobb osztályzatot kapott.

A tanulásba fektetett munka megtérülése a vizsgán

A hallgatók elégedettségének egyik fokmérője lehet az, hogy az egyes tárgyak tanulására fordított idő, energia mennyiben „térül meg” a vizsgán. Több számítógépes vizsgán szóban megkérdeztünk egy-egy hallgatót arról, hogy elégedett-e a kapott osztályzattal. Többen említették, hogy – még sikertelen vizsga esetén is – reálisnak tartják az érdemjegyet, mert különböző okok – általában időhiány – miatt nem volt lehetőségük megfelelően felkészülni a vizsgára. A munka megtérülése kizárólag a vizsga jegye alapján tehát nem állapítható meg, ezért ebben a kérdésben is a hallgatók szubjektív értékképletét vettük figyelembe. A válaszadóknak azt kellett megjelölniük, hogy a befektetett munkához viszonyítva rosszabb, a befektetett munkának megfelelő, vagy annál jobb jegyet kaptak-e a vizsgán.

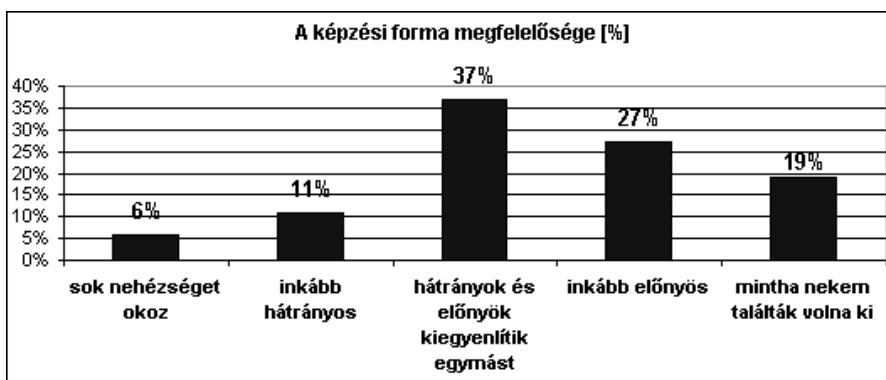

12. ábra

Az eredmény azt mutatja, hogy – a pénzügytan és a számítástechnika kivételével – azok a hallgatók vannak többségben, akik megfelelő, vagy jobb osztályzatot kaptak a vizsgán, mint amire számítottak. Meg kell említeni ugyanakkor, hogy minden tárgyból a hallgatók közel harmada – saját megítélése szerint – a felkészültségének megfelelőnél rosszabb jegyet kapott.

A hallgatók elégedettsége a képzéssel

A képzési forma megfelelőségére – utolsó kérdésként – direkt módon is rákérdeztünk. A hallgatóknak ötfokozatú skálán kellett megjelölniük, milyen mértékben felel meg számukra az oktatás adott formája.

13. ábra

A kapott eredmény a várakozásunkat igazolja. Az e-learningben a hallgatóknak mindössze 17%-a jelölt meg a közepesnél rosszabb értéket. A skála másik végét tekintve hallgatók 46%-a közepesnél jobb értéket adott, ez pedig azt jelenti, hogy

véleményük szerint többségben vannak a képzésnek azok az elemei, amelyek számukra előnyösek.

Az, hogy a hallgatók számára mennyire felel meg az adott képzési forma, nyilvánvalóan függ a képzés egyes jellemzőitől, ezért kérdőívünkben több szempont szerint vizsgáltuk a hallgatók véleményét, tantárgyanként. A szempontok az alábbiak voltak: a tutorok munkája, igény a jelenléti konzultációra, az elektronikus tanulási útmutatók minősége, az írott jegyzetek minősége, a befektetett munka megtérülése a vizsgán, a vizsgakövetelmények ismerete.

Az adatokból minden hallgató esetén átlagot számítottunk, majd megvizsgáltuk, hogy ezek hogyan függnek össze a hallgatók teljes képzési formára vonatkozó összefoglaló véleményével. A vizsgálat eredménye szerint a képzéssel való elégedettséget meghatározó tényezők a következők: az írott jegyzetek minősége, az elektronikus tanulási útmutatók minősége, igény a jelenléti konzultációra, a befektetett munka megtérülése a vizsgán és a tutor munkája. Gyenge összefüggés fedezhető fel még a vizsgakövetelmények megfelelő ismerete és az elégedettség között. Említést érdemel, hogy a megelégedettség a vizsgálat szerint nem függ össze a vizsgán kapott osztályzatokkal és a tanulásra fordított idővel sem.

Összefoglalás

A kérdőíves felmérés nagyon hasznos információkkal szolgált. A legfontosabb ezek közül talán az, hogy az e-learningnek, mint képzési formának a Széchenyi István Egyetemen megvalósított módja alapvetően megfelel a hallgatók igényeinek. A hallgatói válaszokból látható, hogy a tárgyak többsége – tutori segítséggel kiegészített – önálló hallgatói munkával elsajátítható, ugyanakkor néhány tárgyból szükség van személyes konzultációkra is. Lényeges, hogy valóban konzultáció legyen ez, ahol a hallgatói kérdésekre ad választ az oktató, és nem előadás, ahol 2–3 óra alatt próbálja elmagyarázni a teljes félévi tananyagot.

Fontos lenne elérni, hogy a hallgatók gyakrabban forduljanak a problémáikkal a tutorokhoz, mert ezzel hatékonyabbá tehetnék az otthoni munkájukat. Lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy az elektronikus tanulási útmutatóban, a leckék elején közölt követelményrendszert a hallgatók jobban vegyék figyelembe a vizsgára történő felkészülés során.